



CONSELL DE COL·LEGIS D'INFERMERES I INFERMERS DE CATALUNYA	
REGISTRE	
ENTRADA	SORTIDA
Núm.	Núm. 4523
Data	Data 27.06.13

RESOLUCIÓ

De 25 de juny de 2013, per la qual es dóna publicitat a l'Acord del Consell de Col·legis d'Infermeres i Infermers de Catalunya, pel qual s'estableixen directrius per a l'exercici de les actuacions infermeres en l'anomenada "gestió de la demanda"

Vist l'Acord adoptat pel Consell de Col·legis d'Infermeres i Infermers de Catalunya en la sessió del seu òrgan plenari celebrada el dia 19 de juny de 2013, pel qual s'estableixen directrius *per a l'exercici de les actuacions infermeres en l'anomenada "gestió de la demanda"*.

En l'exercici de les funcions que em confereix l'article 21 dels estatuts del Consell de Col·legis d'Infermeres i Infermers de Catalunya, aprovats en la sessió del seu òrgan plenari celebrada el dia 2 d'abril de 2009 i qualificats per la Resolució JUS/3676/2009, de 21 de desembre (DOGC núm. 5535, de 29.12.2009),

R E S O L C :

Que es publiqui íntegrament al *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya* l'Acord del Consell de Col·legis d'Infermeres i Infermers de Catalunya adoptat per unanimitat en la sessió del seu òrgan plenari celebrada el dia 19 de juny de 2013, pel qual s'estableixen directrius *per a l'exercici de les actuacions infermeres en l'anomenada "gestió de la demanda"*.

Barcelona, 25 de juny de 2013

Montserrat Teixidor i Freixa
Degana





ACORD DEL CONSELL DE COL·LEGIS D'INFERMERES I INFERMERS DE CATALUNYA DE 19 DE JUNY DE 2013, PEL QUAL S'ESTABLEIXEN DIRECTRIUS PER A L'EXERCICI DE LES ACTUACIONS INFERMERES EN L'ANOMENADA "GESTIÓ DE LA DEMANDA"

La qualitat del sistema de salut orientada a una millor atenció al ciutadania i en un context que cerca la sostenibilitat i la solvència de les organitzacions sanitàries, tot cercant aprofitar el màxim els potencials de tots els professionals que hi presten serveis, fa necessari promoure iniciatives orientades a uns millors serveis de salut.

En aquest sentit, diverses entitats sanitàries han promogut iniciatives orientades a la racionalització de la demanda assistencial, tant infermera com mèdica, i la seva gestió adequada, atenent les necessitats detectades i els recursos disponibles.

Tanmateix, aquestes iniciatives, ordenades a bastir l'anomenada "*gestió de la demanda*", no poden desdibuixar els límits de l'àmbit competencial de les diverses professions sanitàries establerts legalment, ni posar en qüestió la qualitat de l'assistència prestada als ciutadans i ciutadanes pels centres sanitaris.

En aquest sentit, els articles 7.1 i 7.2.a) de la Llei 44/2003, de 21 de novembre, d'ordenació de les professions sanitàries (BOE núm. 280, de 22.11.2003) atribueixen a les infermeres "*la direcció, avaluació i prestació de les cures d'infermeria orientades a la promoció, manteniment i recuperació de la salut, com també a la prevenció de malalties i discapacitats*", tot plegat "*dins l'àmbit d'actuació pel qual els faculta el seu corresponent títol, en les diferents fases del procés d'atenció a la salut, i sens perjudici de la competència, responsabilitat i autonomia pròpies dels diferents professionals que intervenen en aquest procés*".

Aquest marc de competències s'ha de posar en relació amb l'article 54.3 de l'*Estatut de la Profesió Infermera*, aprovat pel Reial-Decret 1231/2001, de 8 de novembre (BOE núm. 269, de 09.11.2001), segons el qual les cures infermeres abasten "*l'atenció prestada per la infermera en l'àmbit de la seva competència professional a persones, malaltes o sanes, i a comunitats, en l'execució de totes les activitats que contribueixin al manteniment, promoció i restabliment de la salut, prevenció de les malalties i accidents, així com l'assistència, rehabilitació i reinserció social en aquests supòsits i/o ajut a una mort digna*".

Tal i com ha establert la Llei 44/2003, de 21 de novembre, d'ordenació de les professions sanitàries (BOE núm. 280, de 22.11.2003), recollint una sòlida i reiterada doctrina legal, l'abast i els límits de les competències professionals de les infermeres s'han de correlacionar amb els coneixements, les aptituds i les habilitats que els confereix la seva titulació universitària i especialitat, si escau, que venen fixats pel Reial-Decret 1466/1990, de 26 d'octubre, pel qual s'estableix el títol universitari oficial de diplomat en Infermeria i les directrius generals pròpies dels plans d'estudis conduents a l'obtenció d'aquest títol (BOE núm. 278, de 20.11.1990), i el Reial-Decret 450/2005, de 22 d'abril, sobre especialitats d'Infermeria (BOE núm. 108, de 06.05.2005), així com també els ensenyaments de grau en Infermeria establerts en el marc del Reial-Decret 1393/2007, de 29 d'octubre, pel qual s'estableix l'ordenació dels ensenyaments universitaris oficials (BOE núm. 260, de 30.10.2007) i l'Ordre CIN/2134/2008, de 3 de juliol (BOE núm. 174, de 19.07.2008). Així mateix, l'article 4.3 de la Llei esmentada, atribueix a les infermeres, com també als altres professionals sanitaris, l'exercici de funcions en els àmbits assistencial, investigador, docent, de gestió clínica, de prevenció i d'informació i educació sanitàries, entre d'altres.

Complementàriament, l'article 77 de la Llei 29/2006, de 26 de juliol, de garanties i ús racional dels medicaments i productes sanitaris (BOE núm. 178, de 27.07.2006), segons la redacció donada a aquest precepte per la Llei 28/2009, de 30 de desembre, de modificació de la Llei anterior (BOE núm. 315, de 31.12.2009), encomana a les infermeres, de forma autònoma, la indicació, ús i autorització de dispensació de medicaments no subjectes a prescripció mèdica i productes sanitaris, així com d'altres medicaments subjectes a prescripció mèdica, en el marc dels principis d'atenció integral de la salut i per a la continuïtat assistencial, mitjançant l'aplicació de protocols i guies de pràctica clínica i assistencial, d'elaboració conjunta, acordats amb les organitzacions col·legials de metges i infermeres i validats per l'Agència de Qualitat del Sistema Nacional de Salut, tot plegat en els termes fixats reglamentàriament.

D'acord amb l'exposat, la infermera és el professional sanitari facultat per exercir la infermeria com una professió amb autonomia, funcions i responsabilitats pròpies. D'acord amb això, assumeix la direcció, avaluació i prestació de les cures i serveis infermers adreçats a persones malaltes o sanes i a la comunitat que contribueixin al manteniment, la promoció i el restabliment de la salut, la prevenció de les malalties i accidents, així com també a l'assistència, la rehabilitació i la reinserció social i l'ajuda a una mort digna. A aquests efectes, compta amb una titulació universitària i especialitat, en el seu cas, consegüents a una formació acadèmica teòrica i pràctica que li confereix els coneixements, les aptituds i les habilitats

necessaris, amb l'abast i els límits que resulten del previst al Reial-Decret 1466/1990, de 26 d'octubre, pel qual s'estableix el títol universitari oficial de Diplomada en Infermeria i les directrius generals pròpies dels plans d'estudis conduents a l'obtenció d'aquest títol, i al Reial-Decret 450/2005, de 22 d'abril, sobre especialitats d'Infermeria. Tot plegat, sens perjudici, segons s'ha dit, de la competència, responsabilitat i autonomia pròpies dels diferents professionals que intervenen en el procés d'atenció a la salut.

Per tot això, en el marc de les finalitats de representació i defensa de la professió infermera i dels interessos generals i les necessitats dels ciutadans i ciutadanes en relació amb l'exercici professional infermer que corresponen legalment a aquesta organització col·legial, escau establir directrius per a l'exercici de les actuacions infermeres davant l'anomenada "*gestió de la demanda*".

A aquest efecte, el Consell de Col·legis d'Infermeres i Infermers de Catalunya, per mitjà del seu òrgan plenari, en compliment de les finalitats i en ús de les funcions que li atribueixen els articles 2 i 8.2 dels estatuts d'aquesta organització col·legial, qualificats per la Resolució JUS/3676/2009, de 21 de desembre (DOGC núm. 5535, de 29.12.2009), en relació amb l'article 60.1, epígrafs a) i b) de la Llei 7/2006, de 31 de maig, d'exercici de professions titulades i dels col·legis professionals (DOGC núm. 4651, de 09.06.2006), ha adoptat per unanimitat en la sessió celebrada el dia 19 de juny de 2013 el següent

A C O R D :

Davant l'adopció d'iniciatives adreçades a la racionalització de la demanda assistencial i la seva gestió per part de diverses entitats sanitàries, i amb la doble finalitat de representació i defensa de la professió infermera i dels interessos i les necessitats dels ciutadans i ciutadanes en relació amb l'exercici professional infermer que correspon legalment a aquesta organització col·legial, escau establir directrius *per a l'exercici de les actuacions infermeres* davant l'anomenada "*gestió de la demanda*", les quals s'inserten en l'annex.

A N N E X

DIRECTRIUS PER A L'EXERCICI DE LES ACTUACIONS INFERMERES DAVANT L'ANOMENADA "GESTIÓ DE LA DEMANDA"

Primera.- Es defineix la "*gestió infermera de la demanda*" com la resposta que dóna la infermera des del seu àmbit competencial a una persona que planteja una demanda relacionada amb la salut la qual requereix una resolució immediata i preferent.

Segona.- Es defineix com a "*resolució*" de la demanda infermera quan la infermera ha donat resposta al motiu de consulta de la persona interessada de manera finalista o per mitjà de la derivació a un altre professional o dispositiu.

Tercera.- S'adopta la denominació "*gestió infermera de la demanda*" i no "*de demanda aguda*" o "*gestió de la patologia aguda*", etc., perquè s'entén que allò que gestiona la infermera en aquest tipus de programes o serveis són motius de consulta.

Quarta.- Es diferencia la "*gestió infermera de la demanda*" del "*triatge*" en tant que aquest darrer es defineix com l'estratègia que té per objectiu agilitar, de forma ordenada, l'atenció de les persones que acudeixen als serveis d'urgència de manera que siguin ateses amb la màxima celeritat i garanties, amb especial atenció a aquelles en què la gravetat de la situació en la qual es troben compromet la seva salut.

Cinquena.- Es reconeixen com a àmbits de la gestió infermera de la demanda i el triatge els circumscrits a qualsevol àmbit de l'exercici de la professió infermera i es desenvolupen tant en l'atenció primària, com als hospitals, als centres sociosanitaris i a d'altres dispositius sanitaris. Per tant, aquests dos programes o serveis poden trobar-se instaurats en una mateixa organització sanitària.

Sisena.- La infermera gestiona la demanda de la manera següent:

- a) Identificant problemes i/o situacions, de vida o de salut, i emetent un judici professional, dins del seu àmbit de competència.
- b) Desenvolupant activitats d'assessorament i educació a la persona relacionades amb la situació patològica, el tractament i les mesures complementàries pertinents.

- c) Actuant, prèvia valoració, amb judici clínic sobre dades objectives i subjectives, mesurant-les, valorant-les i identificant les possibles causes, i resolent i/o derivant a la persona atesa a un altre professional o dispositiu.

Setena.- Es reconeix que la valoració, el diagnòstic i el tractament infermers són actuacions inherents a l'exercici professional de totes les infermeres.

Vuitena.- Es defineix "*diagnòstic infermer*" com el procés que ens permet determinar una situació que hem valorat prèviament, utilitzant instruments de terminologia diagnòstica, la qual ens facilita anomenar el problema que identifica una infermera segons el seu judici clínic, i que la resolució del mateix és de la seva competència. Es defineix "*tractament infermer*" com la indicació del millor règim terapèutic que fa una infermera atenent aquest judici clínic i d'acord amb els criteris de la bona pràctica.

Novena.- La identificació de la resposta de la persona per fer front a una situació de salut (real, potencial o de procés vital) correspon a la infermera i no li correspon el diagnòstic de la malaltia.

Desena.- La infermera també identifica:

- a) La falta total o parcial, temporal o permanent, de capacitat física o psíquica de la persona atesa per fer per ella mateixa les accions apropiades amb l'objectiu de satisfer les necessitats bàsiques.
- b) Problemes reals o potencials sobre situacions relacionades amb la malaltia. És el cas tant del seguiment de l'evolució de la situació patològica com de l'aplicació de tractaments prescrits per la pròpia infermera o per altres professionals. És a dir, la infermera ajuda i acompanya a la persona atesa en el seguiment i control de la seva situació patològica.

Les infermeres centren les intervencions de cures vers les persones i donen resposta mitjançant aquelles mesures que ajuden i orienten a la persona afectada a obtenir els recursos més apropiats per a la seva autocura.

Onzena.- Per tal de prendre les millors decisions, disminuir la variabilitat de la practica clínica i vetllar per la seguretat de les persones de les quals se'n té cura, hom recomana la utilització de les guies, procediments i protocols, que han d'estar elaborats amb criteris d'èstricta pràctica infermera.

Amb la voluntat d'unificar criteris, es defineixen a continuació el conceptes següents:

- a) Guia de pràctica clínica: Recomanacions que ajuden al professional a prendre les millors decisions per assolir resultats de salut, basats en la millor evidència científica i que han estat desenvolupades de forma sistemàtica i consensuada.
- b) Protocol: Manera de procedir, consensuada entre els professionals que han de dur a terme una activitat, d'acord amb criteris científics i estàndards de la bona praxi. Un protocol pot contenir diferents procediments.

Els protocols hauran de ser utilitzats, de forma orientativa, com a guia de decisió per a tots els professionals, respectant els camps competencials respectius, i estar regularment actualitzats amb la participació d'aquells que els han d'aplicar.

- c) Procediment: Instrument consensuat que detalla i concreta, de forma seqüencial, el desenvolupament d'una tècnica o d'una activitat determinada i està regularment actualitzat per aquells que l'han d'aplicar, en funció dels avenços científics i tecnològics.

Dotzena.- Es recorda que l'actuació de cada professional s'ha d'adequar al seu àmbit de competència professional, segons les disposicions legals i els criteris de la normopraxi. Per això, cada professional ostenta la responsabilitat dels seus actes de manera personal i intransferible i, per tant, indelegable.

Tretzena.- El judici clínic del professional ha de prevaler sobre qualsevol altre criteri a l'hora de la presa de decisions en la pràctica clínica. Per tant, aquesta pràctica no pot estar condicionada per incentius econòmics o de promoció laboral o de qualsevol altra mena, sinó que s'ha de basar en criteris científics i de bona pràctica.

Catorzena.- D'acord amb l'article 4.2 de la Llei 44/2003, de 21 de novembre, d'ordenació de les professions sanitàries, l'exercici de les professions sanitàries s'ha d'ajustar a allò que estableixen les lleis i les normes reguladores d'aquest exercici dictades per les organitzacions col·legials respectives. Per tant, per atorgar, modificar o "autoritzar" competències professionals cal el necessari consens entre l'àmbit acadèmic, científic i col·legial d'acord amb l'objectiu professional. En tot cas, les entitats sanitàries han de facilitar les eines necessàries per desenvolupar

l'oferta de serveis infermers que estan a disposició dels ciutadans i ciutadanes d'acord amb la cartera de serveis respectiva.

Quinzena.- Atès que la responsabilitat és personal i indelegable, els gestors d'una entitat sanitària no poden assumir, encara que ho vulguin, la responsabilitat dels professionals que hi presten els seus serveis si allò que se'ls demana vulnera la llei i/o excedeix de les seves competències.